

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

НАУКА МАЙБУТНЬОГО

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ СТУДЕНТІВ, АСПРАНТІВ ТА
МОЛОДИХ ВЧЕНИХ

Випуск 2(16), 2025

Мукачево

УДК001(051)(045)''540*6''

НЗ4

Рекомендовано до поширення через мережу
Інтернет
Науково-технічною радою
Мукачівського державного університету
(Протокол №9 від 15 грудня 2025 р.)

Головний редактор:

Туріс Інгрід Юріївна – проректор з науково-педагогічної роботи, кандидат філологічних наук, доцент, Мукачівський державний університет.

Заступник головного редактора:

Молнар Тетяна Іванівна – голова Наукового товариства студентів, аспірантів, молодих вчених, Мукачівський державний університет

Відповідальний секретар: Мовчан К.М., директор наукової бібліотеки, Мукачівський державний університет

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Кабацій Василь Миколайович – к. ф-м. н., доцент.

Козарь Оксана Петрівна – д-р. т. н., академік Української технологічної академії (м. Київ), професор кафедри інженерії, технологій та професійної освіти.

Корнієнко Інокентій Олексійович – д-р. психол. н., професор.

Коробка Юлія Віталіївна – к.і.н., доцент, завідувач кафедри готельно-ресторанної і музейної справи

Лужанська Тетяна Юріївна – к. географічних наук, доцент.

Малець Олександр Омелянович – д-р. і. н., професор.

Моргун Алла Володимирівна – к. філол. н.

Попович Наталія Михайлівна – д-р. пед. н., доцент

Проскура Володимир Федорович – д-р е. н., професор.

Реслер Марина Василівна – д-р е. н., професор, академік Академії економічних наук.

Стегней Маріанна Іванівна – д-р. е. н., професор

Теличко Наталія Вікторівна – д-р. пед. н., професор, завідувач кафедри англійської мови, літератури з методиками навчання.

Товканець Ганна Василівна – д-р пед. н., професор

Фізеші Октавія Йосипівна – д-р. пед. н., професор, завідувач кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту

Черепаня Наталія Іванівна – к.пед.н., доцент

Черничко Тетяна Вікторівна – д-р. е. н., професор, завідувач кафедри економіки та фінансів.

повна цифровізація каталогів і фондів, використання штучного інтелекту для аналітичної обробки даних і рекомендаційного пошуку, розширення дистанційних сервісів, розвиток цифрової грамотності користувачів, міжнародна бібліотечна кооперація та відкритий доступ до наукової інформації.

Бібліографічно-інформаційне обслуговування користувачів залишається одним із визначальних напрямів діяльності бібліотек. Сучасні технології змінюють зміст і форму бібліографічної роботи, забезпечуючи швидкий та якісний доступ до інформації. Майбутнє бібліотек – у поєднанні традиційних підходів і цифрових інновацій, орієнтації на потреби користувача та побудові відкритого інформаційного простору.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Пугач Л. Інформаційно-бібліотечне обслуговування користувачів бібліотек: інноваційні підходи та векторні модифікації. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2024. Том 20, № 2. С. 68-80.

УДК 37.091.33:004.031.42:37.016:82(100)(045)

Розман І.І.

доктор педагогічних наук, професор
Мукачівський державний університет

Старничук А. Є.

здобувач 3-го курсу, групи СО (АМЗЛ) -З
спеціальності 014 Середня освіта, 014.021 Англійська мова та
зарубіжна література
ОП «Середня освіта (Англійська мова та зарубіжна література)»
Мукачівський державний університет

Турдай А.М.

здобувач 3-го курсу, групи СО (АМЗЛ) -З
спеціальності 014 Середня освіта, 014.021 Англійська мова та
зарубіжна література
ОП «Середня освіта (Англійська мова та зарубіжна література)»
Мукачівський державний університет

ІНТЕРАКТИВНІ ФОРМИ НАВЧАННЯ НА УРОКАХ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

У статті розглянуто інтерактивні форми навчання на уроках зарубіжної літератури як ефективний засіб активізації пізнавальної діяльності учнів, формування їхніх

комунікативних і творчих умінь, а також розвитку критичного мислення. Зосереджено увагу на інноваційних засобах та технологіях, які забезпечують активну участь учнів у процесі сприйняття й аналізу художніх творів.

Ключові слова: комунікація, критичне мислення, цифрові ресурси, освітня взаємодія.

The article examines interactive learning forms in foreign literature lessons as an effective means of enhancing students' cognitive activity, developing their communication and creative skills, and fostering critical thinking. Attention is focused on innovative tools and technologies that ensure active student participation in the process of perceiving and analyzing literary works.

Key words: communication, critical thinking, digital resources, educational interaction.

Постановка проблеми: актуальність, аналіз останніх досліджень, мета. Інтерактивні форми навчання дозволяють учням не лише засвоювати знання, а й осмислювати їх у процесі спільної діяльності, обговорення та співпраці. Вони сприяють розвитку емоційного інтелекту, формуванню вміння аргументовано висловлювати власну думку, аналізувати поведінку та мотиви літературних героїв, проводити паралелі між текстом і сучасністю. Таким чином, інтерактивне навчання забезпечує не лише глибше розуміння змісту художнього твору, але й виховання естетичних, моральних і культурних цінностей.

Мета статті: проаналізувати роль і значення інтерактивних форм навчання на уроках зарубіжної літератури, з'ясувати їхній вплив на формування читацької, комунікативної та творчої компетентностей учнів, а також окреслити перспективні напрями впровадження інноваційних технологій у шкільну літературну освіту.

Важливий внесок у розвиток інтерактивного навчання зробили також О. Карпенко, яка розкриває його значення в умовах реалізації концепції НУШ; С. Романов і О. Кицан, котрі довели дидактичні можливості використання інтерактивних цифрових засобів: зокрема інтерактивних постерів і мультимедійних презентацій у процесі вивчення зарубіжної літератури; Дослідниця М. Люлько акцентує на значенні інноваційних технологій, що поєднують навчання літератури з елементами мистецьких і міжмедійних практик.

Інтерактивні форми навчання на уроках зарубіжної літератури є однією з

найефективніших складових сучасного освітнього процесу. Саме вони сприяють активній участі учнів у навчанні, формуванню критичного мислення, комунікативних навичок та творчої самореалізації.

На думку О. Калініної, Ф. Шакарової та Г. Ядгарової, інтерактивні методи забезпечують не лише засвоєння знань, а й формування професійної компетентності учнів через спільну діяльність, взаємонавчання та обмін ідеями між учасниками освітнього процесу [2].

Необхідно зазначити, що інтерактивне навчання ґрунтується на принципі співпраці між учителем та учнями, а також між самими учнями.

Д. Джураєва у статті наголошує, що такі методи, як дискусії, рольові ігри, метод проектів, створюють умови для розвитку пізнавальної активності, ініціативності та вміння аргументовано висловлювати власну думку [1].

В українській методичній традиції значну увагу інтерактивним формам приділяють І. Галелюк та О. Гарбич-Мошора, які підкреслюють, що такі методи, як «мозковий штурм», «акваріум», «займи позицію», робота в парах і малих групах, допомагають учням глибше розкрити ідейно-художній зміст літературного твору, розвивають здатність до самостійного мислення та підвищують інтерес до предмета [3].

Сучасна літературна освіта нерозривно пов'язана з цифровізацією, тому актуальним є використання технологічних засобів у поєднанні з інтерактивними методами. Так, С. Романов та О. Кицан у дослідженні «Дидактичні можливості використання інтерактивного плаката у вивченні зарубіжної літератури» описують переваги застосування інтерактивного постера (створеного за допомогою сервісів Glogster, Genial.ly тощо) для формування в учнів ІКТ-компетентностей. За допомогою використання медіа-ресурсів відбувається розвиток візуального мислення та креативності. Вони зазначають, що цифрові інструменти допомагають активізувати увагу учнів, підвищити ефективність сприйняття літературного тексту та створити інтегрований освітній простір [5].

Інтерактивні форми навчання також активно впроваджуються в рамках

Нової української школи (НУШ). О. Карпенко у методичному матеріалі акцентує на тому, що сучасний урок має бути побудований на партнерській взаємодії, де учні є співтворцями освітнього процесу, а не пасивними слухачами [4].

Методичні рекомендації українських педагогів також свідчать про ефективність інтерактивних форм роботи. Наприклад, матеріал Інтерактивне навчання на уроках зарубіжної літератури та російської мови пропонує конкретні прийоми: рольові ігри, дебати, метод «Прес», дискусії у форматі «Акваріум», створення ментальних карт, «літературні кола» тощо, які можна адаптувати для будь-якого вікового рівня учнів

Серед основних переваг інтерактивних форм навчання дослідники називають підвищення мотивації, розвиток комунікативних і аналітичних умінь, формування здатності до колективної взаємодії.

Проведене вивчення матеріалу стосовно використання інтерактивних методів навчання на уроках зарубіжної літератури засвідчило, що інтерактивні форми навчання є одним із ключових чинників ефективного формування читацької компетентності. Їх, у доцільних межах, можна вважати рушійною силою розвитку творчих і критичних умінь школярів у процесі вивчення зарубіжної літератури.

Основну освітню задачу виконують традиційні форми навчання: читання, бесіда, дослідження та рефлексія. Застосування зазначених форм, трансформує традиційний урок у простір співтворчості, партнерства й рефлексії, де учень стає активним учасником навчального процесу, а не пасивним споживачем інформації.

Серед найбільш результативних інтерактивних форм виявлено: літературні дискусії та дебати, які стимулюють аналітичне мислення, вміння аргументовано висловлювати власну позицію щодо морально-філософських проблем творів.

Цікавою формою роботи є рольові ігри та інсценізації, що забезпечують емоційне залучення учнів, сприяють кращому розумінню авторських ідей і

мотивів персонажів.

Метод «Акваріум» та «Коло ідей», які сприяють розвитку навичок колективної роботи, толерантності до різних точок зору. Вебквести та інтерактивні проєкти, що поєднують літературну освіту з цифровими технологіями, формуючи інформаційно-комунікаційну компетентність учнів.

Буктрейлери, інтерактивні карти та онлайн-платформи (Padlet, Genially, LearningApps), які мотивують учнів до творчої самореалізації, самостійного пошуку інформації та презентації власного бачення твору.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Інтерактивні форми навчання на уроках зарубіжної літератури є важливим інструментом реалізації компетентнісного підходу, оскільки сприяють розвитку в учнів здатності до критичного мислення, самовираження та творчої інтерпретації літературного тексту. Вони змінюють традиційну модель уроку, роблячи його діалогічним, динамічним і спрямованим на формування емоційно-ціннісного ставлення до художнього слова.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Jurayeva D.M. The importance of interactive methods in teaching foreign languages. 2023. URL: https://newjournal.org/01/article/view/14321?utm_source=chatgpt.com.
2. Kalinina O., Shakarova F., Yadgarova G. The role of interactive teaching methods in the formation of students' professional competence. URL: <https://lingcure.org/index.php/journal/article/view/1958>.
3. Галелюк І., Гарбич А., Мошора О. 2021. URL: <https://mir.dspu.edu.ua/article/view/158533>.
4. Карпенко О. М. Форми та прийоми інтерактивного навчання на уроках зарубіжної літератури в умовах НУШ. 2022. URL: <https://naurok.com.ua/formi-ta-priyomi-interaktivnogo-navchannya-na-urokah-zarubizhno-literaturi-v-umovah-nush-357366.html>.
5. Романов С. М., Кицан О. В. Дидактичні можливості використання інтерактивного плаката у вивченні зарубіжної літератури. 2023. URL: <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/5167>.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>